

Propozycja IV

Przedstawiam Wam zawód cieszący się dużą popularnością jako kierunek studiów. Każda osoba, która zainteresowana jest tymi studiami w pierwszej kolejności powinna sprawdzić, jakie zasady rekrutacji obowiązują na danej uczelni. Najczęściej wymaganymi przedmiotami maturalnymi podczas rekrutacji na studia psychologiczne są: język polski, język obcy nowożytny, ponadto liczą się również punkty z biologii, chemii, fizyki, matematyki, historii, wiedzy o społeczeństwie czy geografii. Studia psychologiczne w województwie lubelskim możecie realizować na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej, na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, w Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji oraz w Wyższej Szkole Nauk Społecznych. Programy kształcenia poszczególnych uczelni mogą się nieco różnić. Kierunek ten można realizować w trybie dziennym, zaocznym i wieczorowym.

Jednak zarobki psychologów są niewielkie. Jak pokazują wyniki badań Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Psychologów średnie miesięczne wynagrodzenie zasadnicze brutto psychologów nieznacznie przekracza 3000 zł. Poniżej średniej krajowej może zarabiać nawet 93,1% psychologów.

PSYCHOLOG

Psychologia to nauka o człowieku, jego zachowaniach i procesach psychicznych wpływających na to zachowanie. Celem pracy psychologa jest poznanie i rozumienie ludzi. Służą temu takie metody zbierania informacji o człowieku jak: rozmowa, wywiad, obserwacja, testy psychologiczne, ankieta. Pozwalają one na uzyskanie danych o cechach osobowości, poziomie intelektualnym, zainteresowaniach, uzdolnieniach, postawach oraz zaburzeniach zachowania. Dane te interpretowane są w oparciu o przyjęte koncepcje i teorie psychologiczne, a następnie - w wypadku psychologa praktyka - dobierane są odpowiednie formy postępowania z klientem. Najczęściej jest to pomoc w rozwiązywaniu ważnego dla klienta problemu życiowego (porada). W trudniejszych przypadkach psycholog stosuje odpowiednie metody, których efektem powinno być usunięcie lub zmniejszenie zaburzeń zachowania (psychoterapia). W zawodzie psychologa istnieją różne specjalizacje z zakresu psychologii klinicznej, społecznej, pracy, wychowawczej, psychoterapię.

Psycholog kliniczny zajmuje się diagnozowaniem zaburzeń u dzieci lub dorosłych i ich terapią. W ramach leczenia psychiatrycznego wykonuje badania diagnostyczne, dotyczące rozwoju umysłowego, społecznego, emocjonalnego, zaburzeń osobowości. Współpracuje z psychiatrami w procesie leczenia chorób psychicznych i nerwic. W leczeniu poza psychiatrycznym wspomaga proces leczenia chorób wewnętrznych. Dostarcza pacjentowi oparcia psychologicznego podczas długotrwałej choroby, pomaga w jej zaakceptowaniu i pogodzeniu się z ewentualnymi następstwami. Zajmuje się też profilaktyką w celu zminimalizowania możliwości występowania zaburzeń oraz usprawnieniem (rewalidacją) osób upośledzonych umysłowo i fizycznie, niewidomych, głuchoniemych. W zakładach karnych prowadzi resocjalizację więźniów, starając się łagodzić ich napięcia emocjonalne i wybuchy agresji.

Psycholog społeczny zajmuje się badaniami ukazującymi jak inni ludzie, a także ważne wydarzenia społeczne, wpływają na przekonania i zachowania człowieka. Wykonując badania opinii publicznej stara się poznać poglądy i stosunek ludzi do istotnych spraw (np. stopień poparcia dla partii politycznych, poglądy wobec projektowanych reform itp.) Współpracuje w tym zakresie z socjologami. Zajmuje się też problemami kształtowania i zmian postaw (co znajduje zastosowanie w wychowywaniu, nauczaniu, reklamie, kierowaniu), zagadnieniami relacji międzyludzkich i sposobami rozwiązywania konfliktów, stylami kierowania. Służy doradztwem jako ekspert i konsultant, w negocjacjach, rozwiązywaniu konfliktów pracowniczych i społecznych oraz opracowuje strategie działań prowadzących do zmiany postaw.

Psycholog wychowawczy diagnozuje poziom rozwoju umysłowego, społecznego, emocjonalnego oraz zaburzenia mowy, pisania i czytania u dzieci i młodzieży. Bada dzieci mające rozpocząć naukę szkolną. Analizuje czynniki wpływające na naukę i wychowanie. Prowadzi zajęcia wyrównawcze dla dzieci z trudnościami w nauce oraz z różnego typu zaburzeniami. Wydaje orzeczenia dotyczące skierowania na nauczanie indywidualne, do grup integracyjnych, do placówek specjalnych oraz opinie związane z odroczeniem obowiązku szkolnego. Psycholog wychowawczy może też zajmować się problematyką przestępczości nieletnich. Określa przyczyny konfliktowych zachowań, zaniedbań wychowawczych i demoralizacji. Stara się oddziaływać na nieletnich tak, by przekonać ich do zaakceptowania istniejących norm społecznych.

Psycholog pracy zajmuje się człowiekiem w sytuacji pracy. Bada i analizuje zagadnienia związane z przystosowaniem człowieka do pracy, poczynając od wyboru zawodu, poprzez dobór kadr do różnego rodzaju pracy, aż do możliwości przekwalifikowania pracowników do innego zawodu, np. z powodu utraty posady, stanu zdrowia lub wieku (doradztwo zawodowe). Bada przydatność do zawodu, posługując się specjalistycznymi aparatami i testami psychotechnicznymi. Analizuje procesy odbioru informacji, czynniki efektywności pracy, zmęczenia psychicznego, monotonii pracy i wypadkowości. Psycholog tej specjalności zajmuje się także problemami optymalnego przystosowania warunków pracy do psychofizycznych możliwości człowieka (psychologia inżynierska), a także bada i szkoli kadry kierownicze w zakresie umiejętności rozwiązywania problemów, podejmowania decyzji i kierowania innymi (psychologia kierownictwa). Ponadto psychologowie pracy zajmują się zarządzaniem kadrą (planowanie zatrudnienia, rekrutacja, selekcja, ocena pracowników oraz ich szkolenie, planowanie kariery zawodowej), organizacją pracy w przedsiębiorstwie, reklamą, marketingiem, prowadzeniem negocjacji i doradztwem w problemach rozwoju osobistego.

Psychoterapeuta pomaga osobom uzależnionym, z zaburzeniami osobowości, nerwicami, problemami małżeńskimi, rodzinnymi itp. Kluczową rolę w psychoterapii odgrywa nawiązanie kontaktu z klientem, zapewnienie mu poczucia bezpieczeństwa i komfortu psychicznego. Psychoterapeuta przeprowadza wywiad, obserwuje zachowanie, słucha tego, co ma do powiedzenia klient. Wspólnie z nim analizuje przyczyny zaburzeń i pomaga mu w poznaniu i zrozumieniu jego zachowań. Psychoterapia powinna odpowiadać indywidualnym potrzebom klienta. Dzięki niej klient ma poznać sposoby unikania, rozwiązywania i kontrolowania swoich problemów. Psychoterapeuta wykorzystuje w pracy różne techniki, np.: gry, ćwiczenia

relaksacyjne, psychodramy, muzykoterapię oraz zajęcia plastyczne. materialne środowisko pracy

Psycholog w miejscu pracy ma bardzo intensywne kontakty z ludźmi, w zależności od specjalizacji są to dzieci, młodzież lub dorośli. W pewnym zakresie jego praca ma charakter indywidualny - psycholog samodzielnie dobiera metody badań, interpretuje ich wyniki i opracowuje formy oddziaływania na klientów. Wiele zadań wykonuje we współpracy z lekarzami, pedagogami, nauczycielami, rehabilitantami. Ze względu na stałe kontakty z ludźmi praca w tym zawodzie, niesie ze sobą ryzyko konfliktów, które mogą być spowodowane wygórowanymi oczekiwaniami wobec psychologa lub wynikać ze stanu zdrowia klienta (zaburzenia osobowości, nerwice, choroby psychiczne).

Niekiedy psycholog ma do czynienia z osobami agresywnymi, mającymi trudności z panowaniem nad własnymi emocjami. Ponadto jego praca wiąże się z zagrożeniem, które określane jest jako „wypalenie się”. Jest to rodzaj stresu zawodowego, którego przejawem jest ogólne zniechęcenie, brak motywacji do pracy, a także utrata troski o drugiego człowieka

Psycholog pracuje w gabinetach, pomieszczeniach biurowych, salach lekcyjnych i wykładowych. Pomieszczenia te wyposażone są w materiały do badań (aparaty i testy psychologiczne), aparaturę audiowizualną i sprzęt komputerowy. Gabinety, w których udziela się porad lub przeprowadza psychoterapię, powinny być tak urządzone, by ułatwiały klientowi skupienie się i wpływały pozytywnie na jego nastrój.

WYMAGANIA PSYCHOLOGICZNE

Psycholog powinien charakteryzować się otwartością na problemy innych oraz chęcią niesienia im pomocy. Empatia, czyli wczuwanie się i życzliwość - to najważniejsze zdolności w tym zawodzie. Ponadto ważna jest umiejętność nawiązywania kontaktu, przez okazywanie klientowi akceptacji, zrozumienia i zaufania. Psycholog stara się wyzwolić u osoby badanej motywację do zrozumienia i rozwiązywania swoich problemów. Uczy jak nie dopuszczać do ich powstawania i jak pracować nad własnym rozwojem. Aby to osiągnąć musi mieć umiejętność postępowania z ludźmi. Ze względu na specyfikę pracy polegającą na wygłaszaniu wykładów, rozmowach z ludźmi i wydawaniu opinii, powinien on umieć wypowiadać się jasnymi, prostymi zdaniami (łatwość wypowiedzania się w mowie i piśmie) oraz umieć słuchać i obserwować. W zawodzie tym ważne są także takie cechy, jak obiektywizm i tolerancja, czyli traktowanie ludzi bez uprzedzeń, szanowanie ich wartości i indywidualności.

W zawodzie tym ważna jest również niezależność poglądów, ponieważ psycholog wydaje orzeczenia o stanie psychicznym i planuje oddziaływania terapeutyczne. Jego praca wiąże się z odpowiedzialnością społeczno-moralną. Powinien respektować prawo klienta do intymności i poufności, ponieważ sprawy jakimi się zajmuje, są z reguły bardzo osobiste.

Psycholog ma obowiązek przestrzegania tajemnicy zawodowej, co do informacji uzyskanych od klienta. Musi pamiętać o poszanowaniu autonomii innego człowieka, jego prawie do samodzielnego decydowania o sobie i wolnego wyboru. Psycholog nie może wykorzystywać swojej wiedzy do manipulowania innymi ludźmi i osiągnięcia z tego powodu korzyści.

Zobowiązany jest do systematycznego dokształcania się i doskonalenia swoich umiejętności zawodowych, ponieważ techniki diagnostyczne, formy pomocy, a przede wszystkim wiedza psychologiczna, stale się rozwijają.

Pod względem obciążenia fizycznego pracę tę można zaliczyć do prac bardzo lekkich. W zawodzie tym mogą pracować ludzie niepełnosprawni: z dysfunkcją kończyn dolnych i poruszających się na wózkach inwalidzkich.

WARUNKI PODJĘCIA PRACY W ZAWODZIE

Warunkiem podjęcia pracy jest ukończenie 5. letnich studiów magisterskich w dziedzinie psychologii. Obecnie kierunek ten cieszy się dużym zainteresowaniem wśród zdających na studia. Liczba kandydatów na jedno miejsce waha się od kilku do kilkunastu osób, zależnie od uniwersytetu. Psycholog może uzupełniać swoją wiedzę i doskonalić umiejętności zawodowe w ramach specjalistycznych studiów podyplomowych.

MOŻLIWOŚĆ AWANSU

Psycholog może pełnić rolę podwładnego lub kierownika. Awans na stanowisko kierownicze wiąże się z co najmniej kilkuletnią praktyką w zawodzie oraz doświadczeniem.

Specyficzną formą awansu zawodowego dla psychologów, zatrudnionych w służbie zdrowia jest uzyskanie specjalizacji I i II stopnia. Warunkiem uzyskania specjalizacji I stopnia jest dwuletni staż pracy w służbie zdrowia oraz odbycie trzech dwumiesięcznych staży na innych oddziałach. Ponadto należy napisać pracę specjalizacyjną i zdać egzamin (część teoretyczna, praktyczna, egzamin z języka obcego i medycyny pracy). Specjalizacja II stopnia wiąże się z wygłoszeniem dwóch referatów naukowych lub opublikowaniem dwóch artykułów oraz odbyciem staży. Następnie należy przystąpić do egzaminu.

Joanna Szczepańska

Przygotowując materiał korzystałam z:

- Problemy zawodu psychologa klinicznego - H. Sęk (red.)
- Społeczna psychologia kliniczna – H. Sęk
- Rola psychologa w diagnostyce i leczeniu chorób somatycznych - Heszen-Niejodek
- Etyka zawodu psychologa- J. Brzeziński, B. Chrynowicz
- Psycholog jako zawód – J. Brzeziński
- Przewodnik po zawodach- tom II
- Zawód psycholog -D. Bednarek